

GEMEENTE MILL EN SINT HUBERT

PLANGEBIED FREDERIKSWEG 45 TE MILL

Inventariserend veldonderzoek (karterende fase)

BAAC rapport V-11.0031

februari 2011

GEMEENTE MILL EN SINT HUBERT

PLANGEBIED FREDERIKSWEG 45 TE MILL

Inventariserend veldonderzoek (karterende fase)

BAAC rapport V-11.0031

februari 2011

Status
concept

Auteur(s)
W.A. Bergman

ARCHEOLOGIE BOUWHISTORIE CULTUURHISTORIE ■

Colofon

ISSN	1873-9350
Auteur(s)	W.A. Bergman
Redactie	drs. J. van der Weerden
Cartografie	W.A. Bergman
Copyright	Buro SRO-Oost te Arnhem / BAAC bv te Deventer

Eindcontrole	drs. J. van der Weerden		21-02-2011
Autorisatie (senior archeoloog)	drs. J. van der Weerden		21-02-2011

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Buro SRO-Oost te Arnhem en/of BAAC bv te Deventer.

BAAC bv

Onderzoeks- en adviesbureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuur- en Cultuurhistorie

Postbus 2015
7420 AA Deventer
Tel.: (0570) 67 00 55
Fax: (0570) 61 84 30
E-mail: deventer@baac.nl

Graaf van Solmsweg 103
5222 BS 's-Hertogenbosch
Tel.: (073) 61 36 219
Fax: (073) 61 49 877
E-mail: denbosch@baac.nl

Administratieve gegevens

Onderzoekgegevens

Type onderzoek	Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (karterende fase)
Datum opdracht	20 januari 2011
Datum veldwerk	10 februari 2011
Datum rapportage	21 februari 2011
Uitvoerder	BAAC bv, vestiging Deventer Postbus 2015 7420 AA Deventer 0570-670055
Projectleider	W.A. Bergman w.bergman@baac.nl
BAAC-rapport Opdrachtgever	V-11.0031 Buro SRO-Oost M. Geerts Sweerts de Landasstraat 50 6814 DG Arnhem 026-3523125
Bevoegde overheid	Gemeente Mill en Sint Hubert Postbus 39 5540 AA Mill 0485-460300
Beheer documentatie	BAAC bv

Locatiegegevens

Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Mill en Sint Hubert
Plaats	Mill
Toponiem	Frederiksweg 45
Kaartblad	46C
Oppervlakte	4900 m ²
RD-coördinaten	182.349 / 409.588 182.406 / 409.555 182.382 / 409.493 182.316 / 409.532
Gegevens Archis	Onderzoeksmeldingsnummer 45016 Onderzoeksnummer 34880 AMK-terrein N.v.t. Waarnemingnummer(s) N.v.t. Vondstmeldingsnummer(s) N.v.t. Periode(s) N.v.t.

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens	3
Inhoudsopgave	5
Samenvatting	7
1 Inleiding	9
1.1 Onderzoekskader	9
1.2 Ligging van het gebied	10
2 Archeologische verwachting	13
3 Inventariserend Veldonderzoek	15
3.1 Werkwijze	15
3.2 Karterend booronderzoek	17
3.2.1 Lithologie en bodemopbouw	17
3.2.2 Archeologische indicatoren	18
3.3 Archeologische interpretatie	18
4 Conclusie en aanbevelingen	19
4.1 Conclusie	19
4.2 Aanbevelingen	19
Geraadpleegde bronnen	21
Bijlagen	
Bijlage 1 boorstaten	

Samenvatting

In het plangebied Frederiksweg 45 te Mill, gemeente Mill en Sint Hubert is door BAAC bv een archeologisch inventariserend veldonderzoek met behulp van boringen (karterende fase) uitgevoerd. Aanleiding voor dit onderzoek is herinrichting van het gebied, waarbij grondverzet zal plaatsvinden. Het veldonderzoek is een vervolg op een eerder uitgevoerd bureauonderzoek. Uit dit onderzoek bleek dat de archeologische verwachting voor de prehistorie laag tot middelhoog is en voor de Romeinse tijd tot heden middelhoog tot hoog. Uit het inventariserend veldonderzoek bleek het grootste deel van de bodem tot maximaal 70 cm beneden maaiveld sterk gevlekt en daarmee verstoord te zijn. Door de vermenging van de bovengrond tot ruim in de C-horizont is de kans klein dat eventuele archeologische waarden nog als gave vindplaats aanwezig zijn. Archeologische indicatoren zijn niet aangetroffen. De kans op het aantreffen van archeologische indicatoren is zeer laag. Op basis van de resultaten van onderhavig onderzoek acht BAAC bv een archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk.

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

In opdracht van Buro SRO-Oost heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC bv een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met behulp van boringen (karterende fase) uitgevoerd in het plangebied Frederiksweg 45 te Mill. Aanleiding voor het onderzoek is een herinrichting van het gebied. Hierbij wordt de huidige bebouwing gesloopt en zal nieuwbouw plaatsvinden (figuur 1.1), waarbij een gerede kans bestaat dat eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord of vernietigd worden.

Figuur 1.1 *Tekening toekomstige situatie plangebied Frederiksweg 45 te Mill. De paarse zones zijn de toekomstige verhardingen voor de toegangsweg en parkeergelegenheid, de witte blokken geven de toekomstige bebouwing weer. De lichtgroene zones worden ingericht met tuin (gazon), de groene zones met bos.¹*

De uitvoering van het karterende booronderzoek is gebaseerd op de resultaten van een bureauonderzoek.² De uitvoering van dit onderzoek komt voort uit de specifieke verwachting voor vindplaatsen vanaf begin neolithicum, het bodemtype (enkeerdgrond), de vermoede intactheid van de ondergrond en de toekomstige plaatselijke bouwplannen.

¹ Miedema 2010.

² Miedema 2010.

In dit rapport zijn de resultaten van het karterende booronderzoek beschreven. Op basis van deze resultaten worden aanbevelingen gedaan voor eventueel vervolgonderzoek.

Door middel van het inventariserend karterend booronderzoek wordt aanvullende informatie vergaard over de intactheid van de bodemopbouw en eventueel aanwezige archeologische resten en/of vindplaatsen in het plangebied. Het inventariserend veldonderzoek heeft als doel het toetsen c.q. bijstellen van het verwachtingsmodel zoals dat is opgesteld tijdens het bureauonderzoek. Op basis van de resultaten van het booronderzoek wordt een selectieadvies opgesteld voor (delen van) het plangebied over het mogelijk vervolgtraject.

Tijdens het onderzoek dienen de volgende onderzoeksvragen uit het Plan van Aanpak³ te worden beantwoord:

- Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact?
- Zijn in het gebied archeologische resten aanwezig?
- Wat is de horizontale en verticale verspreiding van de archeologische resten?
- Wat is de vermoedelijke aard en datering van de archeologische resten?
- In hoeverre worden de archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het gebied?

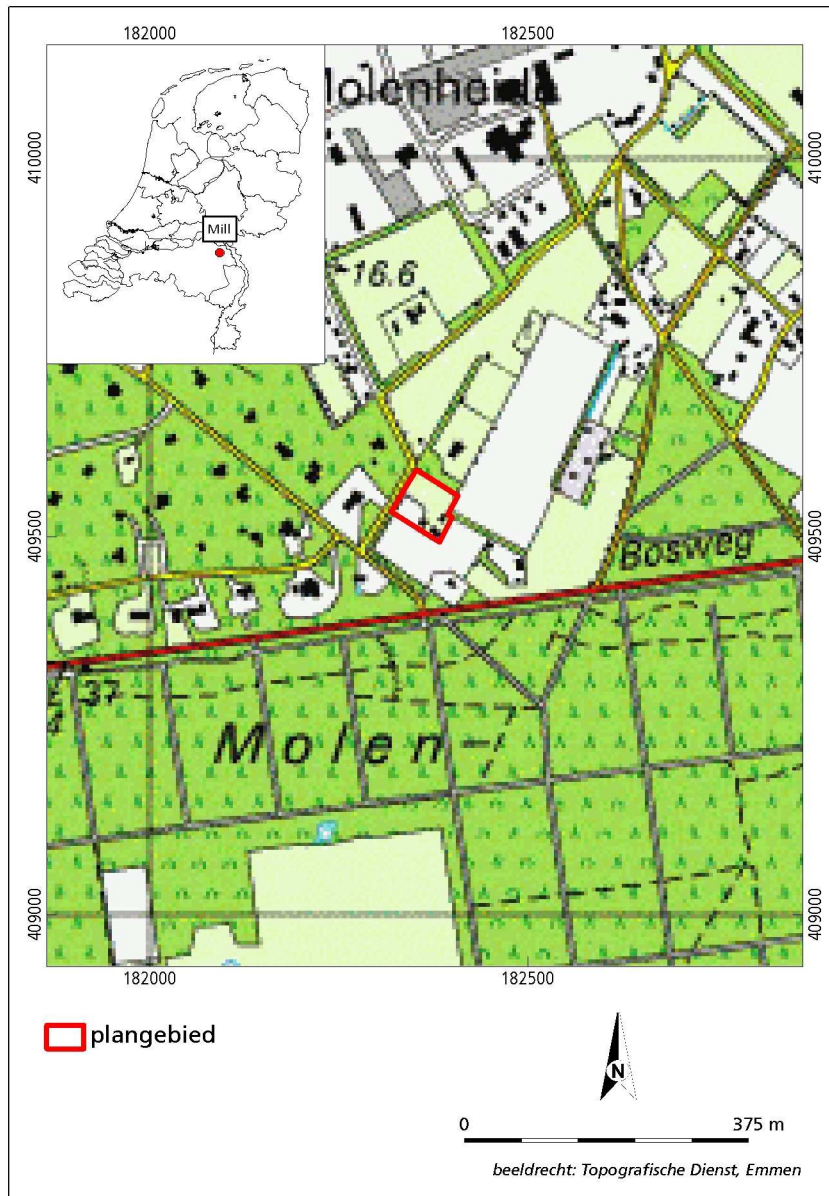
Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2⁴ en het onderzoeksspecifieke Plan van Aanpak.

1.2 Ligging van het gebied

Het plangebied ligt ten zuiden van de bebouwde kom van het dorp Mill. Het plangebied wordt begrensd door de Frederiksweg in het westen, een bosje in het noorden en verder door bouwland. Het plangebied zelf is braakliggend. De oppervlakte bedraagt circa 0,5 ha. In figuur 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven.

³ Van Kouwen 2011.

⁴ SIKB 2010.

Figuur 1.2 Ligging van het plangebied.⁵

⁵ ANWB 2004.

2 Archeologische verwachting

De resultaten van het bureauonderzoek zijn gerapporteerd in BAAC-rapport V-10.0109.⁶ Hieronder wordt de archeologische verwachting van het bureauonderzoek weergegeven.

Door de ligging op een relatief hoge en droge plateauachtige horst is het plangebied in theorie geschikt geweest voor menselijke woon- en werkactiviteiten vanaf de prehistorie. Op basis van de ouderdom van de rivierbodem en het dunne dekzand kunnen er in principe archeologische resten worden aangetroffen aan het oppervlakte vanaf het midden-paleolithicum. Dit blijkt ook uit de zeldzame vondst van een vuistbijl te Mill. Vindplaatsen uit de steentijd zullen door bodembewerkingen voor bos of landbouw uit het verleden (rooien van bos, ploegen, opwerpen plaggendek) vaak niet meer intact zijn. Deze vindplaatsen bevinden zich vaak dicht in de buurt van hoge landschapsdelen nabij beekdalen. Het plangebied ligt midden op de horst. Hierdoor is de kans op het aantreffen van kampementen van jagers en verzamelaars laag tot middelhoog.

Het plangebied heeft een middelhoge verwachting gekregen op archeologische resten uit de periode neolithicum tot vroege middeleeuwen. Dergelijke vindplaatsen (nederzettingen) zijn in een straal van 500 meter om het plangebied niet bekend, doch niet onmogelijk.

Het plangebied ligt 600 meter ten zuiden van de historische laatmiddeleeuwse dorpskern van Mill. Het plangebied heeft op basis van de ontginningsgeschiedenis van de regio, het bodemtype (zwarte enkeerdgrond) en uit de verspreiding van archeologische vondstmeldingen een middelhoge tot hoge verwachting voor vindplaatsen uit de periode late middeleeuwen tot nieuwe tijd.

⁶ Miedema 2010.

3 Inventariserend Veldonderzoek

3.1 Werkwijze

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd op basis van de resultaten van het bureauonderzoek. Hierbij is de tijdens het bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting in het veld getoetst.

Allereerst hebben waarnemingen in het plangebied plaatsgehad om de aanwezigheid van archeologische resten te kunnen beoordelen. Gezien het feit dat het plangebied is begroeid met gras, deels is bebouwd en deels in gebruik is voor grondopslag, is de vondstzichtbaarheid ter plaatse nihil (figuur 3.1)

Figuur 3.1 *Zicht op het plangebied vanaf het oosten in noordwestelijke richting.*

Een oppervlaktekartering is niet uitgevoerd. Vanwege de verwachting op het aantreffen van archeologische resten vanaf de steentijd is een karterend booronderzoek uitgevoerd volgens standaardmethode A1.⁷ Voor het plangebied komt dit neer op tien boringen. Hierbij wordt er van uitgegaan dat eventuele archeologische vindplaatsen zich kenmerken door de strooiing van overwegend vuursteen. Met deze methode worden gemiddeld 20 boringen per hectare verricht met een edelmanboor met diameter van 15 cm.

De boringen zijn uitgevoerd tot maximaal 90 cm beneden maaiveld. De locaties van de boringen zijn ingemeten met GPS, waarbij de afwijking circa 2 meter bedraagt. De bodemonsters zijn in het veld gezeefd over een zeef met maaswijdte van 3 mm. Het

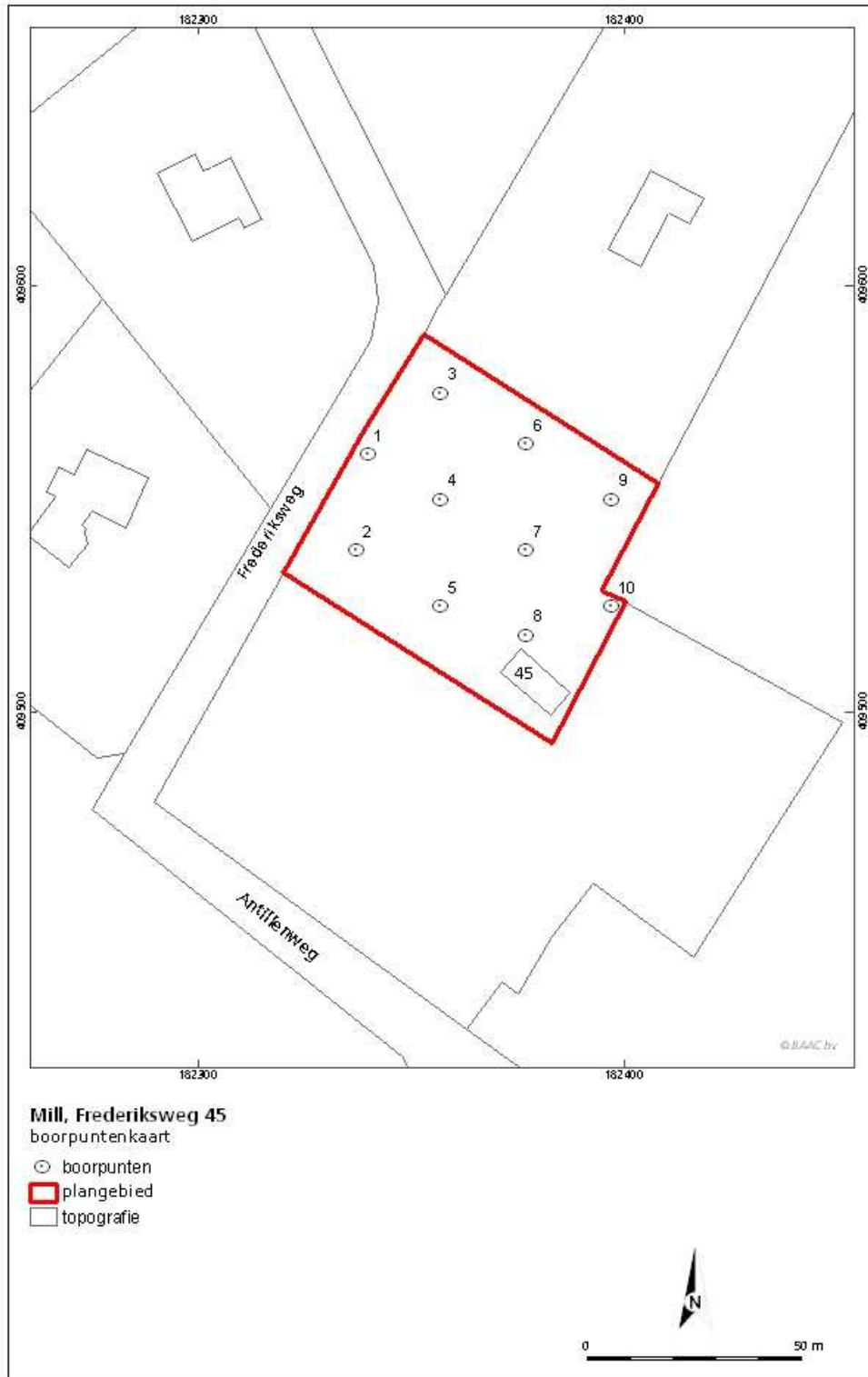
⁷ SIK 2006.

zeefresidu is met het oog gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Archeologische indicatoren kunnen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats ter plaatse of in de nabijheid van de betreffende boring(en). Deze indicatoren bestaan bijvoorbeeld uit aardewerk, verbrande huttenleem, vuursteen, metaal, houtskool en al dan niet verbrand bot. Eventuele vondsten werden meegenomen, schoongemaakt en gedetermineerd. Om inzicht te krijgen in de bodemkundige en lithologische gesteldheid van de ondergrond, zijn de boringen lithologisch⁸ en bodemkundig beschreven.⁹ Eveneens is gekeken naar de mate van intactheid van het bodemprofiel. Een nog intact bodemprofiel kan betekenen dat een eventueel aanwezige vindplaats nog gaaf en goed geconserveerd is.

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 10 februari 2011. In navolgende paragrafen worden de resultaten van het veldonderzoek beschreven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een archeologische interpretatie. De locaties van de boringen staan weergegeven op de boorpuntenkaart (figuur 3.2). De boorstaten bevinden zich in bijlage 1.

⁸ NEN 1989.

⁹ De Bakker en Schelling 1989.

Figuur 3.2 Boorpuntenkaart.

3.2 Karterend booronderzoek

3.2.1 Lithologie en bodemopbouw

In een drietal boringen (3, 5 en 9) is een 10 tot 25 cm dikke A-horizont aangetroffen die geleidelijk overgaat in de onderliggende BC- of C-horizont. De A-horizont bestaat uit humeus, sterk grindhoudend, matig grof zand. De onderliggende lagen zijn

beddingafzettingen en bestaan uit zeer grof zand of zandig grind, waarbij in boring 10 ook brokken onbewerkt vuursteen zijn aangetroffen. In zeven boringen is de bodem tot in de C-horizont verstoord. Hier is de A-horizont gevlekt en komt er in een aantal gevallen resten recent puin in voor. De overgang naar de beddingafzettingen verloopt abrupt. De dikte van de verstoorde bovengrond is 30 tot 70 cm.

3.2.2 Archeologische indicatoren

Bij controle van het opgeboorde bodemmateriaal zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3.3 Archeologische interpretatie

Gezien de bodemverstoringen en het niet aantreffen van archeologische indicatoren kan de archeologische verwachting bijgesteld worden naar laag voor alle perioden.

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Conclusie

Hieronder volgt de beantwoording van de onderzoeksvragen zoals die zijn gesteld in het Plan van Aanpak:

Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact?

Binnen het plangebied werd een enkeerdgrond verwacht. In drie boringen, waarbij de bodem niet diep is verstoord is geen enkeerdgrond aangetroffen. De overige zeven boringen zijn verstoord tot maximaal 70 cm –mv.

Zijn in het gebied archeologische resten aanwezig?

Binnen het plangebied zijn geen archeologische resten aangetroffen.

Wat is de horizontale en verticale verspreiding van de archeologische resten?

Vanwege het ontbreken van archeologische resten is deze vraag niet van toepassing.

Wat is de vermoedelijke aard en datering van de archeologische resten?

Vanwege het ontbreken van archeologische resten is deze vraag niet van toepassing.

In hoeverre worden de archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het gebied?

Vanwege het ontbreken van archeologische resten is deze vraag niet van toepassing.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van onderhavig onderzoek acht BAAC bv een archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk.

Bovenstaand advies dient beoordeeld te worden door de bevoegde overheid (gemeente Sint Anthonis) en leidt tot een selectieadvies. Dit betekent niet dat reeds gestart kan worden met bodemversturende activiteiten of de daarop voorbereidende activiteiten.

Hoewel getracht is een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden, kan de aanwezigheid van archeologische sporen of resten nooit volledig worden uitgesloten in de gebieden waarvoor geen vervolgonderzoek wordt aanbevolen. BAAC bv wil er daarom op wijzen dat men bij bodemversturende activiteiten alert dient te zijn op de aanwezigheid van archeologische waarden (zoals vondstmateriaal en grondsporen). Bij het aantreffen van deze waarden dient hiervan melding te maken bij de minister (in praktijk de RCE) conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland*. Staring Centrum, Wageningen

Kouwen, C. van, 2011. *Onderzoeksvorstel - Plan van Aanpak Inventariserend Veldonderzoek (karterende fase) plangebied Frederiksweg 45 te Mill*. BAAC bv, 's-Hertogenbosch.

Miedema, F., 2010. *Gemeente Mill en St. Hubert, Plangebied Frederiksweg 45 te Mill Bureauonderzoek. BAAC-rapport V-10.0109*. BAAC bv, Deventer.

Nederlands Centrum van Normalisatie (NEN), 1989. *Classificatie van onverharde grondmonsters. NEN 5104*. Delft.

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB), 2006. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel karterend booronderzoek*. SIKB, Gouda.

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB), 2010. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2*. SIKB, Gouda.

Kaarten

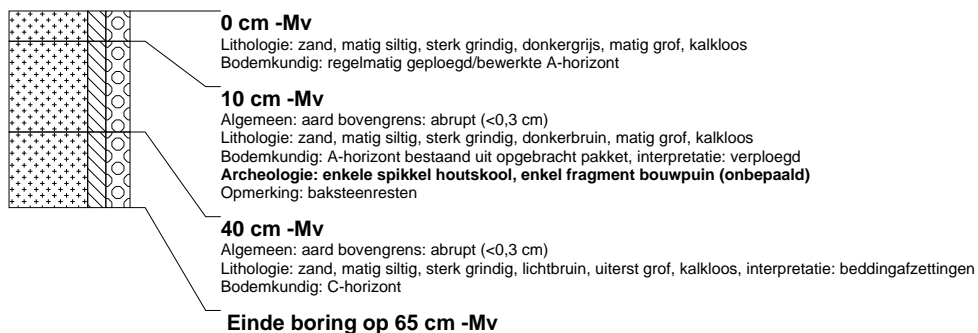
ANWB, 2004. *Topografische Atlas Noord Brabant, schaal 1:25.000*. ANWB bv, Den Haag.

Bijlage 1

Boorstaten

boring: 11031-1

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.340, Y: 409.561, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

boring: 11031-2

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.337, Y: 409.538, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

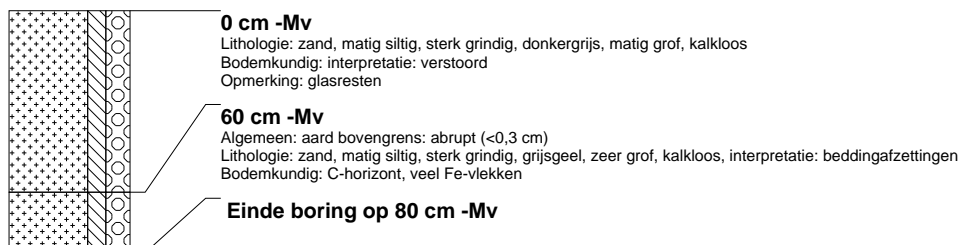
boring: 11031-3

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.357, Y: 409.575, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

boring: 11031-4

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.357, Y: 409.550, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

boring: 11031-5

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.357, Y: 409.525, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

boring: 11031-6

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.377, Y: 409.563, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

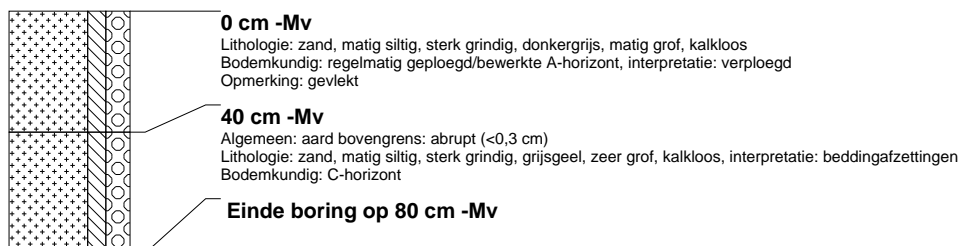
boring: 11031-7

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.377, Y: 409.538, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

boring: 11031-8

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.377, Y: 409.518, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

boring: 11031-9

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.397, Y: 409.550, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

boring: 11031-10

beschrijver: WB, datum: 2-10-2011, X: 182.397, Y: 409.525, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 46C, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Mill en Sint Hubert, plaatsnaam: Mill, opdrachtgever: Buro SRO, uitvoerder: BAAC

